

בעזרת ה' יתברך

ספר
מגדל נאה

פרשת שמות

מאת
נפתלי אהרן וקשטיין

פרשת שמות

לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים, שנאמר (שמות י"ג ח'), והגדת לבנך ביום ההוא לאמור בעבור זה עשה ה' לי כאלה המצות האלו, ועל כן הולילה התורה את סיפור ירידתם של אבותינו למצרים בלשון הווה, להורות לנו וללמדנו דעת, שעתה, אנו וכל בני דורינו, אנהגו הם אלו "הבאים" זה עתה עם אבותינו למצרים. (ובדרך לחות יס להוסיף בס"ד, שדבר זה נרמז בתיבת "הבאים", בדרך נוטריקון, "הוא בעלמנו אכן ילא במצרים", וכנ"ל).

* * *

ולפי זה יס לבאר מה שתמה מרן החיד"א ז"ע על דברי רבינו אפרים, שמציא רמז בדרך נוטריקון בתיבת "ואלה שמות", על החיוב לקרוא "שנים בזקרא ואחד תרגום", ותמה עליו, וכי מה שייכות יס בין חיוב זה לפרשת שמות, ויעויין שם במה שמתרץ החיד"א על פי סוד. ובאמת, בכמה נוסחאות של ה"בעל הטורים" על התורה, מצאנו, שרמז גם הוא על חיוב זה בריש פרשתנו, אם כי באופן

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו (שמות א' א'). הנה, חלקו הראשון של פסוק זה, נכפל בפרשת ויגש (בראשית מ"ו ח'), ושם נאמר, "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה יעקב ובניו בכור יעקב ראובן", ושם ציאר רש"י ז"ל את מה שנאמר "הבאים", ולא "אשר באו", וז"ל, "על שם השעה קורא להם הכתוב באים, ואין לתמוה על אשר לא כתב אשר באו". וכהאי גוונא יס לפרש גם כאן, בפרשתנו, ואין לתמוה על מה שכתוב לאחר מכן באתו פסוק עלמו איש וביתו באו", שכן הוא לרדך ולורת הכתוב, וכמו שלמדנו מדברי רש"י בהרחבת ציאורו על מה שנאמר שם (בפסוק כ"ו) "כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה יוצאי ירכו מלבד נשי בני יעקב כל נפש ששים ושש", עיי"ש.

ויש להוסיף ולבאר עוד בדרך רמז בס"ד, שאכן, בכונה תחילה נכתב כאן בלשון הווה, "הבאים", שכן, הלכה רווחת היא (פסחים דף קט"ז ע"ב וב"הגדה של פסח"), ש"בבל דור ודור הייב אדם

החיד"א, שהרי תיבות אלו, "ואלה שמות", נמלאים פעמים רבות בחורה, ומאן יימר לן שכוונת הרמז הוא דווקא לשתי תיבות אלו שבפרשתנו, ודבר זה יש לתמוה אף לדברי "בעל הטורים", והגם שהוא מוסיף גם את התיבות "בני ישראל" לרמזי הלכה זו, ברם, הרי גם זה אינו מוכרח שיהיה שייך לפרשתנו דווקא, שהרי פסוק זה נכפל גם בפרשת ויגש, וכאמור למעלה, ואם כן, הרי גם פס נאמר "ואלה שמות בני ישראל", ואם כן איפה, הלא דבר הוא, שרבותינו הראשונים ז"ל רמזו על כך בריש פרשתנו דווקא.

והיה אפשר ליישב תמיהה זו בפשטות צד' אופנים. ראשית, שמויחד הוא פרשתנו בכך שתיבות אלו כתובים בהם בראש הפרשה ממש, ואשר על כן מתאים ביותר לרמזו על חיוב זה כאן דווקא, שהרי חיובו הוא לקרוא את כל הפרשה, מתחילה ועד סוף, יחד עם הליבור. ועוד, מאחר שבפרשת "שמות" למדנו על קבלת התורה, על כן מתאים ביותר לרמזו על קריאת התורה בכל שבע בראש ספר זה דווקא.

אלא שעל פי מה שכתבנו למעלה בראש דברינו, לבאר תיבת "הבאים" שכתבה בלשון הווה, שהוא על פי מאמר חכמינו ז"ל, אשר "בבל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא עצמו יצא ממצרים", ומעתה נוכל להבין היטב בס"ד מדוע דווקא כאן יש לרמזו על חיוב הקריאה של "שנים מקרא ואחד תרגום", שכן, על ידי הקריאה הזו דווקא, יוכל "אדם לראות את עצמו" בחוש ממש "כאילו הוא יצא ממצרים". שהרי, כלל הוא בידינו מפי קדמונינו ז"ל, ש"הקריאה מעוררת את הזמן", ואם כן, קריאה זו, מעוררת אלל הקורא את זמן גלות מצרים

שונה מדברי רבינו אפרים, ודבריו נלכדו כל ארבעת התיבות שבראש הפרשה, "ואלה שמות בני ישראל", שהם נוטריקון של התיבות הללו, ואדם אשר לומד הסדר, שנים מקרא ואחד תרגום, בקול געיס יסיר, יהיה שנים רבות ארוכים לעולם, ע"כ. והוא, על פי מה שאמרו חכמינו ז"ל בגמרא (ברכות 77 ח' ע"א), "לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הציבור, שניים מקרא ואחד תרגום, ואפילו עמרות ודיבון, שכל המשלים פרשיותיו עם הציבור, מאריכים לו ימיו ושנותיו".

ומצאנו רמז זה גם בדברי "הלבוש" בספרו "לבוש מלכות" (אורח חיים סימן רפ"ה), שכתב, שנתנו סימן לדבר על פי ראשי התיבות של "ואלה שמות", שהם נוטריקון, וחייב אדם לקרות הפרשה, שנים מקרא ואחד תרגום, אלל שמדבריו פס נראה, שעל פי פשוטו של רמז זה, באמת אינו ענין דווקא לפרשת שמות, אלל שנקטו כן לסימן בעלמא בשתי תיבות אלו. כלומר, שאין כוונתם לומר שהפסוק כאן מבקש לרמזו שצריך לקרוא "שנים מקרא ואחד תרגום", אלל שכאשר לימדו רבותינו את תלמידיהם אודות החובה לקרוא "שנים מקרא ואחד תרגום", ביקשו לתת להם סימן מובהק לזכרון על אודות חובה זו, ודקו ומלאו שניתן לעשות להם רמז בתיבות "ואלה שמות". והוא, כמו שמורגלים היו לתת סימנים על פסוקים מוכרים וידועים בפי בני אדם, וכמו הסימן של "לא אד"ו ראש", שעשו להם סימן זה על פי מאמר הכתוב (עזרא ח' י"ז) "אדו הראש".

ברם, אף על פי כן, הרי כבר אמרו חכמינו ז"ל (ויקרא ח' י"ג) ריש מסכת מגילה ועוד, שהתורה "ניתנה להידרש". והנה, תחילה יש להוסיף ולחזק את קושיות

שמנאן בחייהו בשמותו, חזר ומנאן במיתתו, להודיע חיבתו, שנמשלו לכוכבים, שמוציאן ומכניסן במספר ובשמותם, שנאמר (ישעי' מ' כ"ו), המוציא במספר צבאם לבולם בשם יקרא", עד כאן לשונו, ומקורו במדרש רבה בריש פרשתנו. ומפרשי הפשט האריכו בדבריהם, לתת טעם ולהבין, מהו השבח שיש בזה שהם נמשלו לכוכבים, ונבאר אף לנו בס"ד בדרך רמז.

והוא, בהקדס מה שפירשו חכמינו ז"ל (פסחים 97 ב' ע"א) את הפסוק "הללוהו כל כוכבי אור" (תהלים קמ"ח ג'), ואמרו, "הכי קאמר, הללוהו כל כוכבים המאירים", והקשו על כך שם בגמרא, "אלא מעתה, כוכבים המאירים הוא דבעו שבוחי, שאינן מאירין לא בעו שבוחי, והא בתיב (שם ג') הללוהו כל צבאיו", ותירלו, "אלא, הא קא משמע לן, דאור דכוכבים נמי אור הוא". ונמלא, שפשוט היה להם לחכמי הגמרא, שכל סוגי הכוכבים, כולם מודים ומשבחים לה', בין אם הם "כוכבים המאירים", ובין אם "כוכבים שאינם מאירים".

ובדבר זה נמשלו ישראל לכוכבים, והוא על פי דעת התנא רבי מאיר, וכמו שאמרו חז"ל (הילושין 97 ל"ו ע"א), "בנים אתם לה' אלקיכם, בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים, אתם קרויים בנים, אין אתם נוהגים מנהג בנים, אין אתם קרויים בנים, דברי רבי יהודה, רבי מאיר אומר, בין כך ובין כך אתם קרויים בנים". ואם כן איפה, זה הוא שבחם של ישראל שנמשלו לכוכבים, שאפילו בשאינם ראויים ח"ו, ואינם מאירים ח"ו, עדיין לא אצלה תקוותם מהם, ו"לא ידח ממנו נדח", וגם צמנצ זה, הקב"ה קורא להם "בנים", והוא מלפני

ויציאתנו משם, והרי הוא נחשב צחותה העת, כאילו הוא נמצא עתה ממש בזמן זה שעליו הוא קורא עתה צחורה, והרי הכוח המיוחד של "מעוררת את הזמן", הוא רב ועמוס ביותר אצל האדם הקורא ו"המשלים" גם הוא עלמו את קריאת "פרשיותיו" צחורה "יחד עם הציבור", והוא קורא "שנים מקרא ואחד תרגום".

* * *

והנה, הספר הזה, השני מחמשה חומשי התורה, נקרא צפי כל ישראל בשם "ספר שמות", ואינו נקרא "ספר ואלה שמות", וכך נרמז לנו בשם הספר גם תיבת "בראשית", שהיא התיבה הראשונה בתורה, ושמו של הספר הראשון צחורה. שכן, כאשר נחליף את האותיות שצתיבת "בראשית" בחילוף אותיות א"ת ב"ש, יעלה זידינו אותיות אלו, ש"ג"ת'ב'מ'א' (תשמ"ו), והם עולים יחדיו כמנין הגימ' של תיבת "שמות" (תשמ"ו), חושבנא דדין כחושבנא דדין.

ואגב כך נמלינו למדים, שכבר צתיבה הראשונה שצחורה, "בראשית", נרמז לנו תיבת "שמות", שהרי על פי האמור כאן, הרי תיבת "בראשית" עולה בגימ' כתיבת "שמות" בחילוף אותיות א"ת ב"ש, ונמלא אם כן, שכבר צתיבה הראשונה צחורה, צתיבת "בראשית", נרמז בס"ד חובת קריאת "שני מקרא ואחד תרגום", והוא רמז נפלא בס"ד.

* * *

⁽⁸⁾ ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו (שמות א' א'). וכתב רש"י, "אף על פי

מהם להודות ולשבח לפניו, ולקובץ אליו, וללמוד ולקיים כראוי את התורה והמלוות.

ובדרך רמז יש להוסיף צ"ד, קדנר זה מרומז בתיבת "בובב" גופו, שהוא נוטריקון, בין כך ובין כך, להיטו, שהלכה ברבי מאיר דסבירא ליה ש"בין כך ובין כך קרויין בנים", וכו"ל. וכל התורה כולה נכתב "בובב" מלא, וכך גם צ"ה, מלכד שתי פעמים, פעם אחת ביחזקאל (ל"ז ז), "והקדרתי את בובביהם", וכתב "כבביהם", ופעם אחת בנחמי' (ט' כ"ג), "ובניהם הרבית בכובבי השמים", וכתב "ככבי".

* * *

(ב) ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו (שמות א' א'). וכתב רש"י, "אף על פי שמנאן בחייהן בשמותן, חזר ומנאן במיתתן, להודיע חיבתן, שנמשלו לבוכבים, שמוציאן ומכניסן במספר ובשמותם, שנאמר (ישעי' מ' כ"ו), המוציא במספר צבאם לכולם בשם יקרא", עד כאן לשונו, ומקורו צמדק רבה צייק פרשתינו. והנה לכאורה יש לשאול, והרי מקרא מלא דיבר הכתוב (דברים י' כ"ב), "בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה ועתה שמך ה' אלקיך בכובבי השמים לרוב", ומנאן נראה, שכלשר היו בני ישראל שבעים נפש כלבד, והוא עתה, צעת שירדו למצרים, וצעת הזאת לא היו נחשדים ונמשלים ככוכבים, ורק לאחר שנים רבות, כאשר בני ישראל "פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאוד מאוד" (שמות א' ז'), רק אז נמשלו צייכוי שלהם לכוכבים הרבים.

ברם, היא הנותנה, ודוקא מתוך הוספת תיבת "לרוב" צפסוק זה, למלנו,

שכך הוא פירושו של מקרא, שכבר צהיתכס שבעים נפש, כבר אז הייתס משולים בכובבים, וכמו צציארנו למעלה, להיטו, כמו אותס הכובבים המשבחים את ה' תמיד, וגס בשאינם מאירים ח"ו, אך עדיין לא נמשלו אז בכובבים של "ריבוי", ורק עתה, "שמך ה' אלקיך" גס כאותס הכובבים לגבי דנר נוסף, "לרוב", כלומה, לענין הריבוי, כמו הכובבים הרבים.

ואכן, עלס הדנר הזה שישראל נמשלו לבוכבים, כבר מלאנו כמה פעמים צתורה, שהקצ"ה הצטיח לצבות הקדושים קזרעס יהיו כמו הכובבים, וכמו שנלאמר (שמות ל"ב י"ג), "זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם כך ותדבר אליהם ארבה את זרעכם בכובבי השמים". ולמנס, קס הכוונה רק לענין ה"ריבוי". והנה, מעלה מיוחדת קיש צהס בכובבים צדנר זה, שהגס שאין מי שיכול לספור את הכובבים, והוא מה שנלאמר (נלאשית ט"ו ה'), "ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספור הכובבים אם תוכל לספור אותם ויאמר לו בה יהיה זרעך", אולס מאידך, הרי מלאנו שהקב"ה סופר ומונה את הכובבים, שנלאמר (תהלים קמ"ז ד'), "מונה מספר לבוכבים לכולם שמות יקרא". ולהורות נתן, שאין מי שיכול לספור את בני ישראל, כי אס הקצ"ה צלצד, שרק הוא יודע את מעלתם, ועל כן רק הוא יודע כיצד לספור אותם, הן את אלו המאירים, והן את אלו שנראים במי שאינם מאירים ח"ו.

ועל כן, גס צפסוקי התוכחה (דברים כ"ח ס"ב), מולגש קוב תיבת "לרוב", וקס נלאמר, "ונשאתם במתי מעט תחת אשר הייתם בכובבי השמים לרוב כי

שהקב"ה מכנה את ישראל בתואר "עם סגולה", כגון, "והייתם לי סגולה מכל העמים" (שמות י"ט ה'), "להיות לו לעם סגולה" (דברים ז' ו' ושם י"ד ב' ושם כ"ו י"ח), וכמו שפירש רש"י (שמות י"ט ה') על תיבת "סגולה", להיטו, "אוצר חביב". והנה, תיבת "סגולה" נכתב תמיד חסר, בלי האות ו', "סגלה" (ש"ח), ובכך היא עולה בגימ' כמו תיבת "בוכבים" (ש"ח). כלומר, שהם "סגולת בוכבים", כלומר, ששאלה הם אוצר חביב הזומים לבוכבים החביבים.

* * *

ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממינו (שמות ח' ט'). הנה, כאן אנו מוצאים פעם יחידה בכל המקרא כולו, את רמז שלוש התיבות הללו, "עם בני ישראל", וכן מלאנו פעמיים בלבד במקרא את רמז שלוש התיבות הללו, "עמי בני ישראל", האחד (שמות ג' י'), "ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים", והשני, (שמות ז' ד'), "ולא ישמע אליכם פרעה ונתתי את ידי במצרים והוצאתי את צבאותי את עמי בני ישראל מארץ מצרים בשפטים גדלים". והנה, עם ישראל נקראים בתורה בנינויים שונים, פעמים הם נקראים בשם "העם", ופעמים בשם "בני ישראל", ופעמים, "ישראל" בלבד, ועוד כיוצא בזה, ופעם אחת, "עם בני ישראל", ופעמים, "עמי בני ישראל", וכאמור, ואכן, תחילת התהוותם לעם, הרי היה כאן, כאשר ירדו למצרים, ועל כן הם מכונים כאן בפעם היחידה בתורה בתואר "עם בני ישראל", והוא באמירתו של פרעה בפסוק הנזכר למעלה, כאשר אמר לבני עמו, "הנה עם בני ישראל רב ועצום ממינו".

לא שמעת בקול ה' אלקיך". כלומר, שהם לענין ה"ריבוי" תחלו מלהיות כמו הבוכבים ח"ו, אך גם אז עליין נותר כס מעלת הכוכבים לענין זה, שגם אלו הבוכבים שאינם מאירים, גם הם משבחים ומודים להקב"ה, ועל כן גם הם נספרים על ידי הקב"ה, וכאמור. וזוה יובנו דבריו של משה רבינו ע"ה, שגם הוא הדגיש ואמר (דברים א' י'), "ה' אלקיכם הרבה אתכם והנכם היום כבוכבי השמים לרוב", גם כאן, "לרוב" דווקא, שכן, בלא ה"ריבוי" הרי כבר הייתם נחשבים מאז ומקדם כמו הבוכבים.

ורמז נפלא יש להציג בס"ד מתיבת "לרוב", שנתב תמיד חסר, "לרב", בלי האות ו', ובאופן זה הוא עולה בגימ' (ה"ב) כמנין התיבות (בדאשית א' ג') "יהי אור" (ה"ב), והוא, "להורות נתן", שאין העיקר ה"ריבוי" גרילה, כי אם עיקר הדימוי של בני ישראל לבוכבים, הוא בכך שהם מאירים, וגם מי שנראים במי שאינם מאירים ח"ו, גם הם מאירים ומשבחים ומודים תמיד לה', וכאמור למעלה בס"ד.

* * *

⁽¹⁾ ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו (שמות א' א'). וכתב רש"י, "אף על פי שמנאן בחייהן בשמותן, חזר ומנאן במיתתן, להודיע חיבתו, שנמשלו לבוכבים, שמוציאן ומכניסן במספר ובשמותם, שנאמר (ישעי' מ' כ"ו), המוציא במספר צבאם לבולם בשם יקרא", עד כאן לשונו, ומקורו במדרש רבה בריש פרשתנו.

ובזה יש לפרש בדרך רמז בס"ד, מה שמלאנו פעמים רבות בתורה,

והנה, להלן, כאשר ילאו בני ישראל ממצרים, נאמר (שמות י"ד י'), "ופרעה הקריב וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם וייראו מאוד ויצעקו בני ישראל אל ה'", ודרשו חכמינו ז"ל (שמות רבה כ"א ה'), "מהו ופרעה הקריב, אלף שהקריב את ישראל לתשובה שעשו, אמר רבי זכריה, יפה היתה הקרבת פרעה לישראל, ממאה נומות ותפלות, למה, שכיון שרדפו אחריהם וראו אותן, נתייראו מאד, ותלו עיניהם למרום, ועשו תשובה, והתפללו, שנאמר, ויצעקו בני ישראל אל ה'", ע"כ.

ואבן, בכינוי זה שנזכר פעם יחידה בתורה, "עם בני ישראל", יש לנו רמז נפלא בס"ד לדרשה זו של חכמינו ז"ל שפרעה הקריב את ישראל לתשובה, שכן, שלושה תיבות אלו, "עם בני ישראל" (תשי"ג), עולים בגימ' כמו תיבת "תשובה" (תשי"ג), ומכאן, שתיכף ומיד כאשר פרעה החל לשעבדם במצרים, מיד נתקרבו יותר אל ה' ונתחזקו על ידי כך לעשות "תשובה", ונמשכה התעוררותם עד אותה העת שעמדו כבר בשעת יליאתם ממס' ממצרים, וכמו שאמרו שם במדרש הנ"ל, שאז נתעוררו ביותר לעשות תשובה. והוא רמז נפלא בס"ד.

* * *

ויאמר כי אהיה עמך וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על החר הזה (שמות ג' י"ב), נראה לפרש בס"ד, על פי מה שמלאנו אודות חג השבועות, שאינו ככל חגי ומועדי השנה, ואינו נחוג ביום קבוע בהודש, אלף הוא תלוי ועומד בתשע וארבעים ימי ספירת העומר,

וכפי שנלטווינו בתורה (ויקרא כ"ג ט"ז ט"ז), שנספור שבעה שבועות החל מיום המחרת של חג ראשון של פסח, ושזוים החמישים נחוג את חג השבועות.

ובטעם הדבר, מלאנו בספר "שבלי הלקט" (מאת רבינו צדקי הרופא ז"ל, סימן כ"ו, "דיו חג השבועות ולמה תלה הכתוב קביעתו בספירה"), וזה לשונו, "ומדרש אנגדה, למה תלה הכתוב יום חג השבועות בספירה, מה שאין כן בכל המועדות, לפי, שכשנתצטרו ישראל לאלף ממצרים, נתצטרו, שהם עתידים לקבל את התורה לסוף חמישים יום ליילאתם, שנאמר, בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על החר הזה, הכי הנ' של תעבדון יתירה, לומר לך, לקיץ חמישים יום, תעבדו את האלקים, שתקבלו את התורה, וישראל, מרוב חיבה, היו מונים בכל יום ויום, ואומרים, הרי עבר יום אחד, ויום שני, וכן כולם, שהיה נראה בעיניהם כזמן ארוך, מתוך חיבתם הגדולה על הדבר, לכך, הספירה נקבעה לדורות". ע"כ.

ובדומה לזה, כתבו גם הר"ן (בסוף מסכת פסחים) והרשב"א (שו"ת הרשב"א חלק ג' סימן רפ"ד) ועוד, וגם הם הביאו את דברי ה"מדרש אנגדה" הנ"ל, אש כי בכמה שינויי לשון זעירים, וללא דרשת האות ג' היתירה של תיבת "תעבדון". ומעין דבריהם מלאנו גם בספר "החינוך" (מאה ש"ו). ובספר "שבלי הלקט" הנ"ל, הוסיף והביא שם טעם נפלא נוסף, והוא, שספר "הטעמים" של רבי יהודה החסיד זצ"ל, ושם "מלאתי, לפי שהימים הללו, ימי מלאכת השדה הם, ואין מי שיגיד לבני הכפרים, אם אייר מלא, או חסר, לכך אמרה תורה, תספרו חמישים יום, ואחר כך, מקרא קודש יהיה לכם", ע"כ.

ומבלבל דכריהם למדנו, שחג השבועות יחול לעולם רק לאחר שיעברו חמישים ימים מלואים, החל מן היום הראשון של חג הפסח, ועל כן, צימים שקידשו את החודש "על פי הראיה", לא היה יום טוב של שבועות חל תמיד ביום קבוע בחודש, שהרי הדבר היה תלוי בקביעת ימי החודש של החודשים ניסן ואייר, שהרי לפעמים החודש מלא, ויש בו שלושים ימים מלואים, ולפעמים הוא חסר, חודש בן תשע ועשרים ימים בלבד, ומשום כך אינן קביעות ליום החמישים, ולפעמים הוא חל ביום החמישי של חודש סיון, ולפעמים חל ביום השישי לחודש, ולפעמים הוא בשביעי לחודש.

ונמצא, שהקביעות של יום חג השבועות באחד מימי חודש סיון, משונה היא משנה לשנה, פעם הוא ביום ה' לחודש, ופעם ביום ו', ופעם ב'ז'. והוא מה שאמרו חכמינו ז"ל (ראש השנה דף ו' ע"ב), "עצרת, פעמים חמשה, פעמים ששה, פעמים שבעה, הא ביצד, שניהם מלאים, חמשה, שניהם חסרים, שבעה, אחד מלא ואחד חסר, ששה", וכפי שהאריך גם רש"י בפירושו.

ומעתה נראה לרמז בס"ד על כל האמור עד הנה, בתוך לשון הכתוב הנזכר. (אגב. הלך של שלושת התיבות הללו, "זוה לך האות", נמצא כאן פעם יחידה בתורה, ורק בג"ד נמצא עוד ארבעה פעמים). וכך פירושו, "זוה לך האות", כלומר, שבאחד מן הימים שנרמזים בתיבת "זוה", דהיינו, ו', או ז', או ה', לחודש, אז יהיה לך "האות" היתירה לסימן, והוא האות ן' של תיבת "תעבדון", דהיינו, כמנין הגימ' של "האות" ן', דהיינו, ביום החמישים, אז תקבלו את התורה, ומני אז ואילך "תעבדו את האלקים" על

פי התורה שתקבלו גם "על החר הזה". והוא רמז נחמד ונפלא בס"ד.

* * *

ויחר אף ה' במשה ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי דבר ידבר הוא וגם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבו (שמות ד' י"ד), כאן, כאשר נזכר פעם ראשונה שמו של אהרן בהזן בתורה, מלאנו רמז נפלא בס"ד, שכן, ארבעת התיבות הללו, "וגם הנה הוא יצא" (כ"ב), עולה בגימ' "בעננים" (כ"ב), דהיינו, שאמר לו הקב"ה למשה, שבזכותו של אהרן אחיך היוצא לקראתך, תזכו להיות מוקפים בעננים במדבר, וכמו שאמרו חכמינו ז"ל (תענית דף ט' ע"א), "ג' מתנות טובות ניתנו לישראל, ברא, בזכות מרים, ענן, בזכות אהרן, ומן, בזכות משה, מתה מרים, נסתלק הבאר, וחזר בזכות משה ואלהו, מת אהרן, נסתלקו ענני כבוד, וחזרו כולם בזכות משה".

וכבר רמז רבינו "בעל הטורים" על הפסוק "הלא המה בעבר הירדן" (דברים י"א ל'), שגרמז כאן בסופי התיבות שמו של "אהרן", לפי שהיותם גם פסקו העננים, והיו לריכס סימן לדעת את המשך הדרך, ע"כ. ועוד יש להוסיף על דבריו ברמז נוסף בס"ד, במקרא שכתוב (במדבר י"ד י"ד), "ואמרו אל יושב הארץ הזאת, שמעו כי אתה ה' בקרב העם הזה, אשר עין בעין נראה אתה ה', וענך עומד עליהם, ובעמוד ענן אתה הולך לפניהם יומם, ובעמוד אש לילה", והנה, תיבת "נראה" מורכבת מן האותיות של "אהרן", ונרמז בזה, שבזכותו של אהרן, אתה ה' מביא לנו את "עננך", את "ענני הכבוד", על בני ישראל במדבר.